

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἐκκλησιαστικάί εἰδήσεις

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης εἰς Γερμανίαν (29 Μαΐου - 2 Ἰουνίου 2017)

Ὡς ἤδη ἠγγέλθη, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, ἀφίχθη τήν Δευτέραν, 29ην Μαΐου 2017, εἰς Στουτγκάρδην, πρῶτον σταθμόν τῆς πενθημέρου ἐπισκέψεως Αὐτοῦ εἰς Γερμανίαν.

Τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην κ. κ. Βαρθολομαῖον καί τήν τιμίαν συνοδείαν Αὐτοῦ, ἀπαρτιζομένην ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σασίμων κ. Γενναδίου καί Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρου, τοῦ Πανοσιολ. Δευτερεύοντος κ. Θεοδώρου, τοῦ Ἐντιμολ. Ἀρχοντος Διδασκάλου τοῦ Γένους κ. Κωνσταντίνου Δεληκωσταντῆ, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καί τοῦ ἐκ τῶν Γραμματέων τῶν Πατριαρχείων Ἐντιμ. κ. Πέτρου Μπαζγκάρλο, ὑπεδέχθησαν ἐν τῷ ἀερολιμένι τῆς Στουτγκάρδης ὁ οἰκεῖος Ποιμενάρχης, Σεβ. Μητροπολίτης κ. Αὐγουστίνος, προστεθείς εἰς τήν Πατριαρχικήν συνοδείαν, μετὰ τῶν Βοηθῶν παρ' αὐτῷ Θεοφ. ιλ. Ἐπισκόπων Ἀρίστης κ. Βασιλείου, Λεύκης κ. Εὐμενίου καί Ἀριανζοῦ κ. Βαρθολομαίου, καί ὁ Θεοφιλ. Εὐαγγελικός Ἐπίσκοπος Βυρτεμβέργης κ. Frank Otfried July, ὡς καί ἡ Εὐγεν. κ. Ritzer, ἐκ προσώπου τῆς Ἐθιμοτυπίας τοῦ Κρατιδίου Βάδης-Βυρτεμβέργης, καί οἱ Ἐντιμ. κ. κ. Ahmet Akinti καί Παναγιώτης Πάρτσος, Γεν. Πρόξενοι τῆς Τουρκίας καί τῆς Ἑλλάδος, ἀντιστοίχως, ἐν Στουτγκάρδῃ.

Ἡ ἐπίσημος ὑποδοχή τοῦ Πατριάρχου ἐν τῷ Κρατιδίῳ Βάδης - Βυρτεμβέργης ἐγένετο ἐν τῇ «Villa Reitzenstein» ὑπό τοῦ Ἐξοχ. Πρωθυπουργοῦ κ. Winfried Kretschmann, ὅστις ὑπεδέχθη τόν ἐκ τῆς Βασιλευούσης Ὑψηλόν Ἐπισκέπτην εἰς τὰ προπύλαια αὐτῆς. Ὁ Πατριάρχης ἔσχε κατ' ἰδίαν, περί τήν μίαν ὥραν, συνομιλίαν μετὰ τοῦ οἰκοδεσπότη, προερχομένου ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Κόμματος τῶν «Πρασίνων», ἐκφράσαντος λόγους ἐνισχυτικούς ὑπέρ τῶν δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί θελήσαντος νά ἐνημερωθῇ περί τῆς θέσεως τῶν χριστιανικῶν μειονοτήτων ἐν Τουρκίᾳ, περί τῶν

οικολογικῶν πρωτοβουλιῶν καί δραστηριοτήτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, κτλ.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Πατριάρχης ἐχοροστάτησε κατὰ τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑσπερινοῦ ἐν τῷ Εὐαγγελικῷ Ναῷ Stiftskirche τῆς Στουτγκάρδης, παρουσία καί τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Μάρκου, ἐκ τῆς Ὑπερορίου Ἐκκλησίας τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Σεραφεῖμ, ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας, τοῦ Πανοσιολ. Ἡγουμένου κ. Μαξίμου Schmidt, ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, πάντων τῶν κληρικῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας, προσελθόντων διά νά λάβουν τήν Πατριαρχικήν εὐλογίαν, τοῦ Θεοφιλ. ΡΚαθολικοῦ Ἐπισκόπου Μαγδεμβούργου κ. Gerhard Feige, Προέδρου τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐν Γερμανίᾳ Συνελεύσεως τῶν ΡΚαθολικῶν Ἐπισκόπων καί Συμπροέδρου τῆς ἐν τῇ Χώρα Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου μεταξύ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως καί τῆς ΡΚαθολικῆς τοιαύτης, ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τόν διάλογον τῆς ΕΚΔ μετά τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Τυβίγγης ὑπό τήν ἡγεσίαν τοῦ Κοσμήτορος αὐτῆς Ἑλλογ. κ. Michael Tilly, τοῦ Ἐντιμ. κ. Παναγιώτου Πάρτσου, Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος, καί πλήθους πιστῶν ἐκ τῶν δύο Χριστιανικῶν Παραδόσεων.

Μετά τό πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ καί τάς τιμητικάς προσφωνήσεις, τοῦτο μέν ὑπό τοῦ Προκαθημένου τῆς ΕΚΔ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Δρος Heinrich Bedford – Stroh, ἀναφερθέντος ὅπως ἰδιαίτερος εἰς τήν παρουσίαν του ὡς Παρατηρητοῦ, ἐκ προσώπου τῆς ΕΚΔ, εἰς τήν ἐν Κρήτῃ συνελθοῦσαν κατὰ τόν Ἰούνιον 2016 Ἀγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐξάραντος τήν σημασίαν τῆς Συνόδου διά σύμπαντα τόν χριστιανικόν κόσμον καί ἐπιδόσαντος τῷ σεπτῷ Προκαθημένῳ τήν ἑλληνικήν μετάφρασιν τοῦ πρότρυτα ἐκδοθέντος ὑπό τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Βόλου «Λεξικοῦ τῶν διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας μέ Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας (1959 - 2013)», τοῦτο δέ ὑπό τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Βυρτεμβέργης κ. Frank Otfried July, καλωσορίσαντος ἐγκαρδίως τόν Πατριάρχην ἡμῶν, Οὗτος ἀπηύθυνε τόν Πατριαρχικόν χαιρετισμόν, τάς εὐχάς καί τάς εὐλογίας τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τό μετ' αἰσθημάτων βαθυτάτου σεβασμοῦ ὑπερπληρῶσαν τόν Ἱ. Ναόν ἐκκλησίασμα.

Ὁ Πατριάρχης, κατά τήν ὁμιλίαν Του, ἀνέπτυξεν ἐνίας σκέψεις σχετικῶς πρός τό νόημα τῆς ἐορτῆς τῶν 318 θεοφόρων Πατέρων, τῶν συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας τό 325μ.Χ., ἐνῷ ἐξῆρε παραλλήλως τό ὑπό τήν συνετήν οἰακοστροφίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Αὐγουστίνου ἐπιτελούμενον ἀξιοθαύμαστον ἔργον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας εἰς πλείστους ὅσους τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ὁρθοδόξων, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν καταγωγῆς. Ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε τήν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά εἰς τήν Γερμανίαν θά ἀποκτήσῃς τό μέλλον ἀκόμη μεγαλυτέραν οἰκουμενικήν βαρύτητα.

Ὁ Πατριάρχης δέν παρέλειψε νά ἐκφράσῃ τάς εὐχαριστίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πρός τήν ἡγεσίαν τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας Γερμανίας διά τήν γενομένην Αὐτῷ τιμητικήν πρόσκλησιν καί δοχήν, ἐπαινέσας τήν ἀγαστήν συνεργασίαν τῆς ΕΚΔ μετὰ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας, ὡς αὕτη ἐξεφράσθη κατά τό πρόσφατον παρελθόν εἰς τοπικόν ἐπίπεδον διά τῆς παραχωρήσεως ἐν ἔτει 1996 τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Στουτγκάρδης εἰς τήν Ἐπαρχίαν ταύτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τοῦ Ἱ. Ναοῦ κατασκευασθέντος μέν ἐν ἀρχῇ ὑπό τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας δι' ὑλικῶν προερχομένων ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν κατεστραμμένων κτιρίων τῆς περιοχῆς μετὰ τόν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, παραχωρηθέντος δέ πρό εἴκοσι καί ενός ἐτῶν, ἀφοῦ πρῶτον καταλλήλως διεσκευάσθη, πρός λατρευτικήν χρῆσιν τῶν Ὁρθοδόξων τῆς περιοχῆς.

Ἀκολουθῶς, ὁ Πατριάρχης παρέστη εἰς τήν πρός τιμήν Του διοργανωθείσαν ὑπό τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας δεξίωσιν ἐν τῷ Παλαιῷ Ἀνακτόρῳ τῆς Στουτγκάρδης «Altes Schloss», παρουσία πλήθους προσκεκλημένων ἐκ τῆς τοπικῆς κοινωνίας. Τόν Ὑψηλόν Ἐπισκέπτην προσεφώνησαν, ἀλληλοδιαδόχως, ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Βυρτεμβέργης κ. Frank Otfried July, ἡ κ. Petra Bosse - Huber, ἐπί κεφαλῆς τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τῆς ΕΚΔ, ἀναφερθεῖσα εἰς τό ἔργον τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου αὐτῆς μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί ἐπιδούσα εἰς τόν Παναγιώτατον τά

δημοσιευθέντα εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν Πρακτικά τῆς ΙΣΤ' συναντήσεως τοῦ εἰρημένου διαλόγου, ὁ Θεοφιλ. ΡΚαθολικός Ἐπίσκοπος Μαγδεμβούργου κ. Gerhard Feige, διαβιβάσας πρὸς τὸν Παναγιώτατον τὸν ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου τοῦ Μονάχου κ. Reinhard Marx, Προέδρου τῆς Συνελεύσεως τῆς ἐν Γερμανίᾳ ΡΚαθολικῆς Ἱεραρχίας, καὶ ἀναφερθεὶς εἰς τὴν σημασίαν τῆς Μεταρρυθμίσεως διὰ τὴν ΡΚαθολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὁ Ἑλλογ. Καθηγητῆς κ. Michael Tilly, Κοσμήτωρ, ἐκφράσας τὴν χαρὰν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κόσμου τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης διὰ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν ἀντιφώνησίν του, ὁ Παναγιώτατος, μεταξύ ἄλλων, ἀνεφέρθη εἰς τὰς προοπτικὰς τοῦ διεξαγομένου πολυμεροῦς οἰκουμενικοῦ διαλόγου ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀγίας καὶ Μεγάλῃς Συνόδου.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Πατριάρχης ηὐλόγησε τὸ ὑπὸ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Βυρτεμβέργης παρατεθέν δεῖπνον ἐν τῷ παρακειμένῳ ἐστιατορίῳ «Inder Alten Kanzlei». Ἀντηλλάγησαν προποσείας καὶ ἀναμνηστικά δῶρα.

Ἀργὰ τὸ ἑσπέρας, ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς τιμίας συνοδείας Του μετέβη ὁδικῶς εἰς Τυβίγγην, δευτέρον σταθμὸν τῆς Πατριαρχικῆς περιοδείας, καὶ κατέλυσεν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον Krone.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης, Τρίτης, 30ῆς Μαΐου, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μετέβη εἰς τὸν Εὐαγγελικὸν Ναὸν Stiftskirche τῆς Τυβίγγης, ὅπου ὑπηντήθη ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἑλλογιμ. Καθηγητοῦ κ. Michael Tilly, Κοσμήτορος τῆς Εὐαγγελικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου, καὶ εἶτα ἐγένετο ἐν αὐτῷ ἡ ἀναγόρευσις Του εἰς ἐπίτιμον Διδάκτορα Θεολογίας ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἀκροατηρίου, ὑπερπληρώσαντος αὐτόν, παρουσίᾳ τῶν προαναφερθέντων Ἱεραρχῶν τῆς Ὁρθοδόξου, τῆς ΡΚαθολικῆς καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας, Καθηγητῶν ἔκ τε διαφόρων Τμημάτων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης καὶ ἐξ ἐτέρων Πανεπιστημιακῶν Ἰδρυμάτων τῆς Χώρας, τῶν ἐπὶ κεφαλῇ τῶν ἐν Στουγκάρδη διπλωματικῶν ἀποστολῶν τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὥς καὶ λοιπῶν ἐκλεκτῶν προσκεκλημένων ἐκ τῆς τοπικῆς κοινωνίας.

Κατά τήν τελετήν ὠμίλησεν ὁ ὑποδεχθεὶς Αὐτόν Κοσμήτωρ, ὅστις δι' ἐμπνευσμένης ὁμιλίας (Laudatio) ἐξῆρε τήν χαρισματικήν προσωπικότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καί τὰς καινοτόμους πρωτοβουλίας Αὐτοῦ διὰ τὰ φλέγοντα ζητήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου, καί ἀπήντησεν ὁ Πατριάρχης, ὅστις, ὡς νέος Ἐπίτιμος Διδάκτωρ, κατὰ τὰ πανεπιστημιακά θέσμια, ἐξεφώνησε γερμανιστί τήν Lectio Magistralis Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος: «TreueundOffenheit».

Κατ' αὐτήν, ἡ Α.Θ. Παναγιότης εἶπεν ἐν ἀρχῇ ὅτι διὰ πρώτην φοράν εἰς τήν ἱστορίαν ὁ διάδοχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Β' τοῦ Τρανοῦ εὐρίσκεται ἐν Τυβίγγῃ ἐνώπιον τῶν διαδόχων τῶν Καθηγητῶν τῆς Τυβίγγης, οἱ ὅποιοι τό ἔτος 1573 ἀπέστειλαν πρὸς τόν Πατριάρχην ἑλληνικὴν μετάφρασιν τῆς Αὐγουσταίας Ὁμολογίας, αἰτούμενοι τήν ἔκφρασιν γνώμης ἐκ μέρους τοῦ περὶ τῶν βασικῶν δογμάτων τῆς Μεταρρυθμίσεως.

Ὁ Παναγιώτατος ἐχαράκτήρισεν ἐπίσης ὡς ἰδιαίτερος σημαντικόν τό γεγονός ὅτι ὁ ἀρξάμενος τό ἔτος 1981 θεολογικός διάλογος μεταξύ συνόλου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας θεωρεῖται ἐκ μέρους τῶν δύο πλευρῶν ὡς συνέχισις τῶν ἐπαφῶν τοῦ 16ου αἰῶνος.

Ὁ Πατριάρχης ἀνεφέρθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς καρπούς τοῦ συγχρόνου αὐτοῦ διαλόγου, τονίσας μὲν, μεταξύ ἄλλων, ὅτι ἡ εὐχαριστιακὴ ἐκκλησιολογία ἤνοιξε νέας ὁδούς συζητήσεων ἐπὶ ἐκκλησιολογικῶν θεμάτων, ἐπισημάνας δέ ὅτι ὁ ὅρος «θέωσις» προσεγγίζεται πλέον θετικῶς ἀπὸ πολλοὺς λουθηρανούς θεολόγους.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀνέφερε καί τό γεγονός ὅτι σήμερον ἐμφανίζεται εἰς τήν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν ἐνδιαφέρον διὰ τόν Λούθηρον καί ἰδίως διὰ τήν διδασκαλίαν τοῦ περὶ ἐλευθερίας. Προσέθεσε δέ ὅτι ὁ διάλογος μέ τήν θεολογίαν τοῦ Λουθήρου θά διευκολύνῃ τήν ἐν ἐξελίξει συνάντησιν τῆς Ὁρθοδοξίας μέ τήν νεωτερικότητα. Ὁ Πατριάρχης διηκκρίνησεν ὅτι, παρὰ τό γεγονός ὅτι ἡ περὶ ἐλευθερίας διδασκαλία τοῦ Λουθήρου ἐπηρέασε τήν διαμόρφωσιν τῆς νεωτερικῆς ιδέας τῆς ἐλευθερίας ὡς αὐτονομίας, μεταξύ τῆς χριστοκεντρικῆς λουθηρανικῆς θεωρήσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ χριστιανοῦ καί τῆς νεωτερικῆς αὐτονόμου ἐλευθερίας ὑπάρχει ἀγεφύρωτον χάσμα.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀνέφερεν ἀκόμη ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον θά ἀξιοποιήσῃδεόντως τήν θεολογικήν παραγωγήν καί τάς νέας προσεγγίσεις τῆς Μεταρρυθμίσεως σχετικῶς μέ τό ἰωβηλαῖον τῶν 500 ἐτῶν ἀπό τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς. Ὑπεγράμμισεν ὅτι ὁ διεκκλησιαστικός διάλογος ὀφείλει νά συνεχισθῇ καί ὅτι τά πολλά θετικά ἀποτελέσματα του πρέπει νά καταστοῦν εὐρύτερον γνωστά, δέν παρέλειψε δέ νά τονίσῃ τήν ἀνάγκην νά καταστοῦν αἱ Θεολογικά Σχολαί φυτώρια νέων δυναμικῶν θεολόγων μέ πνεῦμα διαλόγου καί μέ οἰκουμενικόν προσανατολισμόν.

Ὁ Παναγιώτατος ἔκλεισε τήν ὁμιλίαν του ὑπογραμμίσας ὅτι ἡ προσγενομένη εἰς τό πρόσωπόν Του τιμή ἀνήκει καί ἀναφέρεται εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τό ὁποῖον δικαίως δύναται νά χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ κατ' ἐξοχήν Ἐκκλησία τοῦ διαλόγου. Ἐξ ἄλλου, καί ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπεβεβαίωσε ὁμοφώνως ὅτι ὁ διαχριστιανικός διάλογος δέον νά συνεχισθῇ μέ ἀταλάντευτον στόχον τό κοινόν ποτήριον τῆς Εὐχαριστίας.

Σημειωτέον, ὅτι εἰς τό ἐπιδοθέν Αὐτῷ δίπλωμα ἀναγορεύσεώς Του εἰς Ἐπίτιμον Διδάκτορα, γεγραμμένον λατινιστί, ἀναγράφονται ὡς λόγοι τῆς τιμητικῆς διακρίσεως αἱ προσπάθειαι τοῦ Πατριάρχου διά τήν προσέγγισιν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καί τοῦ Προτεσταντισμοῦ, διά τήν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς καί αἱ οἰκολογικά καί διαθρησκειακά Αὐτοῦ δραστηριότητες.

Μετά τό πέρας τῆς τελετῆς ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη τά συγχαρητήρια τῶν παρόντων ἐκπροσώπων τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος καί ἄλλων προσελθουσῶν προσωπικοτήτων κατὰ τήν παρατεθεῖσαν εἰς παρακείμενον τοῦ Ναοῦ κτήριο τοῦ Πανεπιστημίου δεξίωσιν, καθ' ἣν ὠμίλησαν δι' ἐπαινετικῶν λόγων ὁ Προκαθήμενος τῆς ΕΚΔ, ὁ Εὐαγγελικός Ἐπίσκοπος τῆς Βυρτεμβέργης, ὁ Κοσμήτωρ, ἐπιδόσας τῷ Πατριάρχῃ τήν προσφάτως ὀλοκληρωθεῖσαν εἰς τήν γερμανικὴν μετάφρασιν τοῦ ἔργου Του «Συνάντησις μέ τό Μυστήριον» ('Begegnung mit dem Mysterium'), καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Αὐγουστίνος, τοῦ Παναγιωτάτου ἀντιφωνήσαντος καταλλήλως.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς ἰδίας, ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἠυλόγησε τὸ ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἐστιατορίῳ «Meze-Akademie» παρατεθέν ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας γεῦμα, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποῖου ἀντηλλάγησαν προπόσεις μεταξύ τοῦ Σεβ. κ. Αὐγουστίνου καὶ τοῦ Παναγιωτάτου.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας, ὁ Πατριάρχης μετέβη εἰς Reutlingen καὶ ἐτέλεσε τὸν Ἀγιασμόν τοῦ ἐκεῖ πρότρυπα ἀνακαινισθέντος Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ Τιμίου Προδρόμου, ἀποκαλύψας καὶ σχετικὴν ἀναμνηστικὴν πλάκα. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἀκολουθίας, ὠμίλησεν ἀπὸ στήθους ὁ οἰκεῖος Ποιμενάρχης πρὸς τοὺς Ὁμογενεῖς τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς, οἵτινες συνέρρευσαν διὰ νὰ ἐκζητήσουν τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, καὶ ἐξῆρε τὴν σημασίαν τῆς Πατριαρχικῆς ἐπισκέψεως διὰ τὴν τόνωσιν τοῦ ἡθικοῦ καὶ τὴν πνευματικὴν στήριξιν τῶν ἐν Γερμανίᾳ συμπηζάντων «νέας μικρὰς πατρίδας» Ὁμογενῶν, «οἵτινες», ὡς ὑπεγράμμισεν, «ἀντλοῦν ζωὴν καὶ φῶς ἀπὸ τοῦ ἀειλαμποῦς Φαναρίου», ἐνῷ τὸν σεπτὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας προσεφώνησεν ἀκολουθῶς διὰ συγκινητικῶν λόγων ὁ Αἰδεσιμ. Πρεσβύτερος κ. Δημήτριος Κατσάνος, Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς ἐνορίας, ἀναφερθεὶς εἰς τὴν διττὴν, θρησκευτικὴν τε καὶ πολιτιστικὴν, σημασίαν τοῦ ὑπὸ ἀνέγερσιν, παραπλησίως τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ, Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς ἐνορίας διὰ τὴν ἐκεῖ Ὁμογένειαν.

Ὁ Πατριάρχης, ἀπαντητικῶς, ὠμίλησε πρὸς τοὺς προσελθόντας πιστοὺς, ἐξάρας τὴν ἀκμάζουσαν ὀργάνωσιν των ὡς ἐνιαίου Ὁρθοδόξου λήμματος ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τὴν ποιμαντικὴν μέριμναν καὶ στοργὴν τοῦ Ποιμενάρχου των, Σεβ. κ. Αὐγουστίνου, κατὰ τὴν μακρὰν ἐπὶ τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη ποιμαντορίαν του ἐν τῇ Χώρᾳ, προτρεπόμενος μὲν τοὺς Ὁρθοδόξους τῆς περιοχῆς ὅπως διατηρήσουν τὴν ἰδιοπροσωπείαν των καὶ διαφυλάξουν τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμά των ἐντὸς τῶν νέων πατρίδων, ἔνθα διαβιοῦν, συγχαρεῖς δὲ πάντας τοὺς κοπιᾶσαντας καὶ συμβαλόντας εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἀνακαινισθέντος Ἱ. Ναοῦ. Ἀφοῦ ἐπεσήμανε τὴν σημασίαν τῶν Πατριαρχικῶν ἱεραποδημιῶν, ἰδιαίτερώς τῶν ἀφορωσῶν εἰς Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου, ἔνθα δίδεται εἰς Αὐτόν ἡ εὐκαιρία τῆς ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπικοινωνίας μὲ τὸ ποίμνιον αὐτῶν καὶ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἐπιτελουμένου ἐν αὐταῖς ἔργου πρὸς δόξαν τῆς

Μητρός Ἐκκλησίας καί τοῦ ἁγίου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, ὁ Παναγιώτατος, ἐν κατακλείδι, ἀνεφέρθη εἰς τήν διακονίαν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρός ἀποκατάστασιν τῆς διαρραγείσης ἐνότητος μεταξύ τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Παραδόσεων, καί μάλιστα ἐν συνεργασίᾳ μέ τήν ΕΚΔ καί τήν Ρωμαιοκαθολικήν Ἐκκλησίαν, ὡς καί μέ τās λοιπὰς Χριστιανικάς Ὁμολογίας.

Ἀκολούθως, ὁ Παναγιώτατος ἀνεχώρησεν ἐκ νέου διά τόν Εὐαγγελικόν Ναόν Stiftskirche τῆς Τυβίγγης, ἔνθα ἐτελέσθη ἐπίσημος Ὁρθόδοξος Δοξολογία, τοῦ Πατριάρχου ἀπευθύναντος ἐποικοδομη-τικήν ὁμιλίαν πρός τοὺς ἐκκλησιασθέντας πιστοὺς.

Τό ἑσπέρας, παρετέθη ὑπό τῆς Εὐαγγελικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης ἐπίσημον δεῖπνον πρός τιμήν τῆς Α.Θ.Παναγιότητος ἐν ἐστιατορίῳ τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς, καθ' ὃ ὁ Ὑψηλός Ἐπισκέπτης, ἀπαντητικῶς πρός τās εὐχαριστίας ὑπό τοῦ Ἑλλογ. κ. Michael Tilly, Κοσμήτορος, διά τήν τιμητικήν ἐκ μέρους Του ἀποδοχήν τῆς ἀπονομῆς τοῦ τίτλου τοῦ ἐπιτίμου διδάκτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Τυβίγγης, ἀπηύθυνεν ἀποχαιρετιστήριον, ἐν ᾧ τῆς μεταβάσεώς Του κατά τήν ἐπομένην εἰς τήν γερμανικὴν πρωτεύουσαν, προσλαλίαν πρός τοὺς ἐκλεκτοὺς συνδαιτυμόνας, ἐπικεντρῶσας τήν ὁμιλίαν Του εἰς τήν συμβολήν τοῦ διακεκριμένου τούτου Πανεπιστημιακοῦ Ἰδρύματος εἰς τήν γένει προαγωγήν τῶν θεολογικῶν γραμμάτων καί ὅλως ἰδιαίτερος τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου μεταξύ τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Προτεσταντισμοῦ.

Τήν μεσημβρίαν τῆς ἐπομένης, Τετάρτης, 31ης Μαΐου, ὁ Παναγιώτατος μετὰ τῆς τιμίας συνοδείας Του ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς ἐκ Στουτγκάρδης διά τό Βερολίνον, τρίτον σταθμόν τῆς Πατριαρχικῆς περιοδείας, προπεμφθεὶς ὑπό τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐν Στουτγκάρδῃ διπλωματικῶν ἀποστολῶν τῆς Τουρκίας καί τῆς Ἑλλάδος κ.κ. Ahmet Akinti καί Παναγιώτου Πάρτσου, ὑπηντήθη δέ ἐν τῷ ἀερολιμένῳ Tegel τῆς γερμανικῆς πρωτευούσης ὑπό τοῦ Ἑξοχ. κ. Θεοδώρου Δασκαρόλη, Πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ, παρουσία ἐκπροσώπου τῆς Ἐθιμοτυπίας τῆς Γερμανικῆς Προεδρίας.

Πρὸ τῆς μεταβάσεώς Του εἰς τό Ξενοδοχεῖον Ritz-Carlton, ἔνθα καί κατέλυσεν, ὁ Πατριάρχης ἠυλόγησε τό ὑπό τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Γερμανίας παρατεθέν γεῦμα ἐν τῷ ἑλληνικῷ

έστιατορίῳ «Ποικιλία», παρουσία τοῦ Ἐντιμ. κ. Χρήστου Ντοκομέ, Ἐμπορικοῦ Ἀκολούθου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἰδίας, ὁ Παναγιώτατος ἐδέχθη εἰς τό κατάλυμά Του τόν Ἐξοχ. κ. Cem Özdemir, Βουλευτὴν τοῦ Γερμανικοῦ Κοινοβουλίου καί Ἀρχηγόν τοῦ Γερμανικοῦ Κόμματος τῶν «Πρασίνων», μεθ' οὗ συνεζήτησε θέματα κοινοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Πατριάρχης ἐδέξατο, ὡσαύτως ἐν τῷ καταλύματί Του, τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἐξοχ. κ. Volker Kauder, Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τῶν Χριστιανοδημοκρατῶν (CDU/CSU) εἰς τό Ὁμοσπονδιακόν Κοινοβούλιον τῆς Χώρας (Deutscher Bundestag), μεθ' οὗ ἀντήλλαξαν ἀπόψεις περὶ συγχρόνων ζητημάτων, μέ ἔμφασιν εἰς ζητήματα θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, καταπολεμήσεως τῆς τρομοκρατίας καί ἐνισχύσεως τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον συνέχισιν τῆς διεθνoῦς ἀποστολῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὴν μαστιζομένην ἀνθρωπότητα.

Ὁ Πατριάρχης ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διὰ τὴν ἀγαστὴν συνεργασίαν τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Αὐγουστίνου. Ὁ Ἐξοχώτατος ἐπέδειξεν ἐνδιαφέρον νὰ πληροφορηθῇ τὰ ἀπασχολοῦντα τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον προβλήματα, τοῦ Πατριάρχου ἀναπτύξαντος τὰ αἰτήματα τοῦ Πατριαρχείου εἰς τόν χῶρον τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἰδιαίτερος τῆς ἐλευθερίας θρησκείας, συνειδήσεως καί θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐνῶ ἐπεσήμανε τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐμπράκτου σεβασμοῦ τῆς ἰσότητος ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Τουρκίας, λαϊκῶν καί κληρικῶν, ἄνευ τῶν εἰς βάρος των διακρίσεων καί ἀδικιῶν τοῦ παρελθόντος.

Ὁ Παναγιώτατος παρεκάλεσε τόν Ἐξοχ. κ. Volker Kauder νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Ἐξοχ. κ. Angela Merkel, Καγκελλάριον τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς καί εὐχαριστίας Του διὰ τὴν ἀμέριστον συμπαράστασιν τῆς Ἐξοχωτάτης εἰς τὰ ἀπασχολοῦντα τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ζητήματα.

Τό ἑσπέρας, ὁ Πατριάρχης κατηυθύνθη ἀτμοπλοικῶς εἰς τὴν ἐν Potsdam κατοικίαν τοῦ Πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος, Ἐξοχ. κ. Θεοδώρου Δασκαρόλη, καί ἠυλόγησε τό πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ παρατεθέν ἄριστον,

τῇ συμμετοχῇ πάντων τῶν μελῶν τῆς Πατριαρχικῆς συνοδείας, τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου, μετὰ κληρικῶν συνεργατῶν αὐτοῦ, καί τῶν Ἐντιμ. κ.κ. Εὐσταθίου Παῖζη - Παραδέλλη καί Ἰωάννου Πυργάκη, Συμβούλων Πρεσβείας, Στεφάνου Ἰωαννίδου καί Ἀριστείδου Ραδιοπούλου, Γραμματέων, καί Φωτίου Φιλέντα, Προξένου. Κατά τήν γενομένην πρόποσιν πρὸς τιμὴν τοῦ ἀμφιτρύωνος, ἐκφράσαντος τήν ἐκτίμησίν του εἰς τήν διεθνοῦς ἀκτινοβολίας προσωπικότητα τοῦ Πατριάρχου καί ἐξάραντος τήν κατά τήν διαρρεύσασαν εἰκοσιπενταετίαν, ὑπὸ τήν πεπνυμένην οἰακοστροφίαν Του, προβολήν καί ἀνάδειξιν τῆς οἰκουμενικῆς ἐμβελείας τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τήν ὁποίαν ἐχαρακτήρισεν ὡς «τήν ἀκοίμητον κανδύλαν καί τόν ἄσβεστον φάρον τοῦ Ὁρθοδόξου Γένους», ὁ Παναγιώτατος ἀνεφέρθη εἰς τήν ποιμαντικὴν μέριμναν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας, πρὸς τοὺς ἐξ Ἑλλάδος καί ἀλλαχόθεν προερχομένους πολυπληθεῖς μετανάστας ἐν τῇ Χώρᾳ, λόγῳ τῆς εἰσέτι σοβούσης παγκοσμίου οἰκονομικῆς κρίσεως, ἀποσκοποῦσαν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τήν ἀποτροπὴν φαινομένων ἀφομοιώσεώς των κατὰ τήν διαβίωσίν των ἐντὸς πολυπολιτισμικῶν, πολυεθνικῶν καί προλυθρησκευτικῶν περιβαλλόντων, ἀφ' ἑτέρου δέ εἰς τήν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καί τήν πολιτιστικὴν των καλλιέργειαν. Κατακλείων, ὁ Πατριάρχης ἠὺχαρίστησε τόν Ἐξοχ. κ. Δασκαρόλην διὰ τὰς προσπάθειάς τὰς ὁποίας καταβάλλει πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ὁμογενῶν καί πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δεσμῶν μεταξύ Ἑλλάδος καί Γερμανίας, ἐπιδεικνύσας τὰς Πατριαρχικάς Αὐτοῦ εὐχὰς πρὸς πάντας τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν.

Τὴν πρωΐαν τῆς Πέμπτης, 1^{ης} Ἰουνίου, δευτέρας ἡμέρας τῆς παραμονῆς Του ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, ὁ Πατριάρχης ἐπεσκέφθη ἐθιμοτυπικῶς τὴν Πρεσβείαν τῆς Τουρκίας, ὑπαντηθεὶς τιμητικῶς ὑπὸ τοῦ Ἐξοχ. Πρέσβεως κ. Ali Kemal Aydın καί συνεργατῶν αὐτοῦ. Κατά τήν ἐγκάρδιον συνομιλίαν των, ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε πρὸς τόν κ. Πρέσβυν τὴν βαθεῖαν λύπην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διὰ τὸ ἐπισυμβάν ἐν Şirnak τῆς Νοτιανατολικῆς Τουρκίας στρατιωτικόν δυστύχημα μὲ πολλά θύματα.

Ακολουθως, ό Παναγιώτατος, έπιστρέψας εις τό κατάλυμά Του, έσχε συνάντησιν μετά του πρώην Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Έξοχ. κ. Hans-Gert Pöttering, Προέδρου νύν του Ίδρύματος «Konrad-Adenauer». Κατά την συνάντησιν, ό Πατριάρχης έμνήσθη της έπισκέψεως του ειρηνένου διακεκριμένου πολιτικού εις τά Πατριαρχεία τόν Σεπτέμβριον του 2016, πιστου φίλου και ύποστηρικτου των δικαίων της Μητρος Έκκλησίας, ότε και ό Έξοχώτατος ειχεν άπευθύνει πρόσκλησιν τώ Πατριάρχη νά όμιλήση εις τάς έγκαταστάσεις του ύπ' αυτόν Ίδρύματος. Κατά την ιδιαιτέραν ταύτην μακράν συνομιλίαν άντηλλάγησαν άπόψεις περί των ευρωπαϊκών πραγμάτων, ως και περί συγχρόνων ζητημάτων, ως τό μεταναστευτικόν, ή επέλασις της τρομοκρατίας και του φονταμενταλισμου, αί σχέσεις της Όρθοδόξου μετά της ΡΚαθολικής Έκκλησίας, ή κατάστασις των έναπομεινάντων χριστιανικών πληθυσμών εν Μέση Ανατολή, ή επαναλειτουργία της Ι. Θεολογικής Σχολής Χάλκης, κ.ά..

Τήν μεσημβρίαν, ό Πατριάρχης ηύλόγησε τό ύπό της Ι. Μητροπόλεως Γερμανίας παρατεθέν γεύμα εν τώ Ξενοδοχείω Ritz-Carlton, παρουσία των Πρέσβων της Ελλάδος και της Κύπρου Έξοχ. κ.κ. Θεόδωρου Δασκαρόλη και Ανδρέου Χατζηχρυσάνθου.

Τό άπόγευμα της ιδίας, ή Α.Θ. Παναγιότης μετέβη εις τάς έγκαταστάσεις του Ίδρύματος «Konrad-Adenauer» και έξεφώνησε, γερμανιστί, βαρυσήμαντον όμιλίαν μέ θέμα «Όρθοδοξία και Ανθρώπινα Δικαιώματα» ('Orthodoxie und Menschenrechte'), παρουσία διακεκριμένων εκπροσώπων του εκκλησιαστικού, του διπλωματικού και του ακαδημαϊκού κόσμου της γερμανικής πρωτευούσης, μεταξύ των όποιών ό Αποστολικός Νούντσιος Σεβ. κ. Nikola Eterovic, οί Πρέσβεις της Ελλάδος και της Κύπρου Έξοχ. κ.κ. Θεόδωρος Δασκαρόλης και Ανδρέας Χατζηχρυσάνθου, ό Σύμβουλος Α' της Τουρκικής Πρεσβείας και πληθος κόσμου. Τόν Παναγιώτατον προσεφώνησαν άλληλοδιαδόχως διά καταλλήλου προσλαλιās ό Έξοχ. κ Hans-Gert Pöttering, ό ΡΚαθολικός Αρχιεπίσκοπος του Βερολίνου Σεβ. κ. Heiner Koch και ό Ευαγγελικός Επίσκοπος Βερολίνου – Βρανδεμβούργου Θεοφιλ. κ. Markus Dröge.

Κατά την όμιλίαν Του, ό Παναγιώτατος έχαρακτήρισε τά δικαιώματα του ανθρώπου ως μίαν σημαντικήν πολιτικήν και

άνθρωπιστικήν κατάκτησιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀρχικὴ δυσπιστία τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως ἔναντι τοῦ κινήματος τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, τό ὅποῖον εἶχεν ἐπίσης στραφεῖ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει σήμερα ἀφήσει τὴν θέσιν της εἰς μίαν συνεργασίαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κοινοῦ προσανατολισμοῦ πρὸς τὴν προστασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας.

Τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου ἀμφισβητοῦνται εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἐκ μέρους τῶν μὴ χριστιανικῶν θρησκείων, αἱ ὁποῖαι τὰ θεωροῦν ἀπειλήν τῶν παραδοσιακῶν ἀξιών των. Πολλὰ διὰ τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν μετάβασιν ἐκ τοῦ ἀντιλόγου εἰς τὸν διάλογον θρησκείων καὶ δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ στάσις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τό θέμα τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ἐνιαία. Καί ἐκ μέρους τῆς Ὁρθοδοξίας διατυπώνεται ἡ ἄποψις ὅτι τὰ ‘δυτικά’ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀσύμβατα μέ τὴν ὀρθόδοξον ἀνθρωπολογίαν καὶ ὅτι ἀπειλοῦν τὴν ταυτότητα τῶν Ὁρθοδόξων. Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἐτόνισεν ὅτι αἱ ἐνστάσεις τῆς Ὁρθοδοξίας ἔναντι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου δέν ὀφείλονται πρωτίστως εἰς θεολογικούς λόγους, ἀλλ’ εἰς ἀρνητικὰς ἐμπειρίας μέ τὴν Δύσιν εἰς τὴν πορείαν τῶν σχέσεων τῶν δύο μερῶν.

Ὁ Πατριάρχης ὑπεγράμμισεν ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δίδει ἰδιαίτεράν ἔμφασιν εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ κοινοτικὴν διάστασιν τῆς ἐλευθερίας. Κεντρικὴ ἔννοια τῆς ὀρθόδοξου ἀνθρωπολογίας εἶναι τό ‘πρόσωπον’. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προσωποκεντρικῆς ἀνθρωπολογίας της, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἡμπορεῖ νὰ συμβάλῃ οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν τάσεων μετατροπῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἀτομικὰς διεκδικήσεις.

Ὁ Παναγιώτατος ἔκλεισε τὴν ὁμιλίαν Του ὑπενθυμίσας ὅτι ἡ ὀρθόδοξος θεώρησις καὶ κλήσις τοῦ ἀνθρώπου ὑπερβαίνει τὸν ὀρίζοντα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ὁ χριστιανὸς δύναται νὰ παραιτητῇ ἐν ἐλευθερίᾳ ἀπὸ τὴν διεκδίκησιν τῶν ἀτομικῶν του δικαιωμάτων ἐν ὀνόματι τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ πλησίον.

Ἀκολούθως ὁ Πατριάρχης μετέβη εἰς τό Προεδρικόν Μέγαρον, ἔνθα καὶ ἔσχε κατ’ ἰδίαν συνάντησιν μετὰ τοῦ Ἐξοχ. κ. Frank-Walter Steinmeier, Προέδρου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας

τῆς Γερμανίας, τόν ὅποιον καί συνεχάρη καί ἐκ τοῦ σύνεγγυς διά τήν πρόσφατον ἐκλογήν του εἰς τό ὑπατον πολιτειακόν ἀξίωμα τῆς χώρας. Κατά τās περί τήν μίαν καί ἡμίσειαν ὥραν συνομιλίας, αἵτινες διεξήχθησαν ἐντός ἐγκαρδίου ἀτμοσφαίρας, ὁ σεπτός Προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδοξίας ἐξέφρασε πρὸς τόν ὑπατον Πολιτειακόν Ἀρχοντα τῆς χώρας τās θερμὰς εὐχαριστίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διά τήν παρεχομένην ὑπο τῆς Χώρας του συμπαράστασιν πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ διαβιοῦντας Ὁρθοδόξους καί τόν Ποιμένα αὐτῶν, Σεβ. Μητροπολίτην κ. Αὐγουστῖνον, τονίσας ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καταδικάζει κατὰ τόν ἐντονώτερον τρόπον πᾶσαν μορφήν βίας, φανατισμοῦ, μίσους καί τρομοκρατίας.

Ὁ Ἐξοχ. Πρόεδρος, ἀφουῒξήρε τās Πατριαρχικὰς πρωτοβουλίας ὑπέρ τῆς προαγωγῆς τοῦ διαχριστιανικοῦ καί τοῦ διαθρησκευτικοῦ διαλόγου καί τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς οἰκολογικῆς καί τῆς προσφυγικῆς κρίσεως, ἐπέδειξεν ἐνδιαφέρον νά πληροφορηθῇ τὰ ἀπασχολοῦντα τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον προβλήματα, τὰ ὅποια καί ἐξέθεσεν αὐτῷ ὁ Πατριάρχης.

Ὁ Παναγιώτατος, τέλος, ἐνημέρωσε τόν Ἐξοχ. κ. Πρόεδρον διά τās ἀποφάσεις τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς καί διά τās ἀγαστάς σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῆς ΡΚαθολικῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ΕΚΔ.

Τό ἐσπέρας τῆς ἰδίας, ὁ Πατριάρχης ηὐλόγησε τό ὑπό τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας παρατεθέν ἀποχαιρετιστήριον δεῖπνον ἐν τῷ ἐστιατορίῳ «Facil», κατὰ τήν διάρκεια τοῦ ὁποίου ἐγένετο ὁ ἀπολογισμός τῆς πενθημέρου ἱεραποδημίας τοῦ Πατριάρχου εἰς Γερμανίαν, ὡς παρασχούσης τήν εὐκαιρίαν τό μὲν πρὸς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ χριστεπωνύμου ποιμνίου τῆς ἐκεῖ Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τό δέ πρὸς ἀξιολόγησιν τοῦ κατὰ την τελευταίαν τριακονταεπταετίαν ἐπιτελεσθέντος ἔργου τοῦ Ποιμενάρχου καὶ τῶν κληρικῶν αὐτῆς.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς Παρασκευῆς, 2ας Ἰουνίου, ὁ Πατριάρχης, προπεμφθεὶς ἐν τῷ ἀερολιμένι Tegel τιμητικῶς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γερμανίας κ. Αὐγουστίνου, μετὰ συνεργατῶν αὐτοῦ, καὶ τοῦ Ἐξοχ. Πρέσβεως κ. Θεοδώρου Δασκαρόλη, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Πόλιν, ὑπαντηθεὶς ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ, ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχικοῦ Αὐτοῦ Ἐπιτρόπου, Σεβ. Μητροπολίτου

Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στεφάνου, ὑπό τοῦ Πανοσιολ. Μ.
Ἀρχιδιακόνουκ. Ἀνδρέου.